

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies tertius et quartus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romæ, 1866

Caput IX. De fervore caritatis ejus, et desiderio martyrii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72907](#)

AUCTORE
S. BONAVENTURA.

tra pietatis legem in homines ad pietatem conversos attentaverunt amplius desavire, quamdiu juxta conditum contra piissimas Dei leges impie non egerunt. Pie igitur sentendum est de pietate Viri beati, quae tam mirae dulcedine et virtutis fuit, ut domaret ferocia, domesticaret silvestria, mansueta doceret, et brutorum naturam, homini jam lapsa rebellem, ad sui obedientiam inclinaret. Vere haec est, quae cunctas sibi creaturas confederans, valet ad omnia, promissionem habens vita, quae nunc est, et futura r.

ANNOTATA.

a Epist. 1 ad Timotheum cap. 4, v 8.
b Sequentia usque ad initium numeri 107 rescindit Waddingus.

c Libro i Regum cap. 2, v 5.

d Sequentia usque ad finem hujus numeri non sunt apud Waddingum.

e Retentis tamen hanc dubie femoralibus.

f Sequentia usque ad verba Propterea de omnibus, omisa sunt in editione Waddingi.

g Exempla habes in Vita prima num. 77 et duobus segg.

h Augustinus Lubinus in brevi Notitia abbatarum Italiz pag. 124 et sequenti, vocat hanc abbatiam titulo S. Vercundi de Spiritis, Ordinis S. Benedicti, notatque aliter etiam appellari S. Vercundi de Spisis et de Spicis, ac sitam esse septem circiter mill. pass. ab Eugubio, eti colle, dicto VALL'INGENO.

i Id est, Romae.

k Waddingus in Annalibus ad annum 1226, num. 28 fatetur, sese in hujus illustris feminæ, apud scriptores Franciscanos celebri, familiam frustra inquisivisse. Hoc eadem matrona creditur S. Francisco moribundo, ejusdemque funeri adfuisse. Lege Commentarium prævum § 27.

l In editione Vaticana vitiōse: Advolavit. Waddingus hoc de ave fluviatili omittens, ad sequens prodigium sic perrexit: In lacu Reatino ex devotione fuit etiam oblatas etc.

m Andreas Dandulus hujus prodigiū etiam mentionat in Chronico, ac contigisse scribit, quando B. Franciscus, de ultra mare rediens, in paludibus Venetorum deambulabat; ut dixi in Commentario prævio num. 589.

n Sequentia omnia usque ad finem numeri 117 desiderantur in editione Waddingi.

o Hoc quadragesimale jejunium a S. Francisco quotannis observari soluisse, docet idem sanctus biographus infra num. 189.

p Dum scilicet sacra Christi stigmata accepit; uti cap. 15 latius exponetur. Contigerunt ergo ista anno 1224.

q Id est, segetes.

r Epist. 1 ad Timotheum cap. 4, v 8 : Pietas autem ad omnia utilis est, promissionem habens vita, quae nunc est, et futura r.

CAPUT IX.

De fervore caritatis ejus, et desiderio martyrii.

Dicino amore
totus accensus

a

C aritatem ferventem, qua Sponsi amicus Franciscus ardebat, quis enarrare sufficiat? Totus namque, quasi quidam carbo ignitus, divini amoris flamma videbatur absorptus. Subito enim ad auditum amoris Domini excitabatur, afficiebatur, inflammabatur; quasi plectro vocis extrinsecæ chorda cordis interior tangeretur a. Talem pro eleemosynis censem offerre, nobilem prodigalitatem dicebat, et eos, qui minus ipsum, quam denarios reputarent, esse stultissimos, pro eo, quod solius divini amoris imprestabile pretium ad regnum calorum sufficiat comparandum, et ejus, qui nos multum amavit, multum sit amor amandus.

125 Ut autem ex omnibus excitaretur ad amorem divinum, exultabat in cunctis operibus ma-

nnum Domini, et per jucunditatis specula * in vivificam consergebatur rationem et caussam. Con-tuebatur in pulchris Pulcherrimum, et per impressa rebus vestigia prosequebatur ubique Dilectum, de omnibus sibi scalam faciens, per quam condescendet ad apprehendendum eum, qui est desiderabilis totus. Inaudita namque devotionis affectu fontalem illam bonitatem in creaturis singulis, tanquam in rivulis, degustabat, et quasi cælestem concentum perciperet, in consonantia virtutum et actuum, eis datorum a Deo, ipsas ad laudem Domini more Prophetæ David dulciter hortabatur b.

124 Christus Jesus crucifixus intra suæ mentis ubera, ut myrræ fasciculus jugiter morabatur c, in quem optabat per excessivam amoris incendium totaliter transformari. Prærogativa quoque peculiariis devotionis ad ipsum ab Epiphania festo, usque ad continuos quadraginta dies, eo scilicet tempore, quo Christus latuit in deserto, ad solitudinis loca declinans, cellaque reclusus, quanta poterat artitudine cibi et potus, jejuniis et orationibus et laudibus Dei sine intermissione vacabat d. Tam servido quidem in Christum cerebatur affectu, sed et Dilectus * illi tam familiarem rependebat amorem, ut videretur ipsi Famulo Dei, quasi jumentum pre oculis ipsius Salvatoris sentire præsentiam, sicut aliquando sociis familiariter revelavit.

125 Flagrabat erga Sacramentum Dominici Corporis fervore omnium medullarum, stupore admirans permaximo illam carissimam dignationem et dignissimam * caritatem. Sæpe communicabat, et tam devote, ut alios devotos efficeret, dum ad immaculati Agni degustationem suavem, quasi spiritu ebrios, in mentis ut plurimum rapiebatur excessum. Matrem Domini nostri Iesu Christi e indicibili complectebatur amore, eo quod Dominum Majestatis fratrem nobis efficerit, et per eam simus misericordiam consequuti. In ipsa post Christum præcipue fidens, eam sui ac suorum advocatam constituit, et ad honorem ipsius a festo Apostolorum Petri et Pauli usque ad festum Assumptionis devotissime jejunabat f.

126 Angelicis spiritibus, ardentibus igne mirifico ad excedendum in Deum, et electorum animas inflammandas, inseparabilis erat amoris vinculum copulatus, et ob devotionem ipsorum ab Assumptione Virginis gloriose quadrangita diebus jejuna, orationi jugiter insistebat g. Beato autem Michaeli archangelo, eo quod animarum representandarum haberet officium, speciali erat amore devotor propter fervidum, quem habebat zelum ad salutem omnium salvandorum. Ex recordatione Sanctorum omnium, tanquam lapidum ignitorum, in Deificum recalescebat incendium; Apostolos omnes, et præcipue Petrum et Paulum, propter fervidam caritatem, quam habuerunt ad Christum, summa devotione complexans, ob quorum reverentiam et amorem quadragesimæ specialis jejunitum Domino dedicabat h.

127 Non habebat aliud Christi Pauper, nisi duo minuta, corpus scilicet * et animam, quod posset liberali caritate largiri. Sed haec per amorem Christi sic offerebat continue, ut quasi omni tempore per rigorem jejunii corpus, et per ardorem desiderii spiritum immolare, exterius in atrio sacrificans holocaustum, et in templo interius concremans thymiam. Sic autem eum caritatis excessiva devotionis sursum in divina cerebat, ut ejusdem affectuosa * benignitas ad naturas consortes et gratia dilataret. Quem enim creaturis ceteris germanum pietas cordis efficerat, mirum non est, si Creatoris insignitis imagine, et sanguine redemptis Auctori, germaniorem Christi caritas faciebat.

128 Non se Christi reputabat amicum, nisi animas forevet, quas ille redemit. Saluti animarum nihil præferendum esse, dicebat, eo maxime probans, quod Unigenitus Dei pro animabus dignatus fuerit in cruce pendere. Hinc sibi in oratione luctamen, in prædicatione discursus, et in exemplis dandis excessus i. Unde, quoties austeriora nimia reprehenderetur

Deum in omnibus
creatis
speculator
et laudat.
Ms. spectacula

b Amor ejus in
Christum
crucifixum,
c

* Wadd. Ille-
ctus
E in Sacra-
mentum Eucaristi-
æ, in Virgi-
nem Matrem,
* Wadd. di-
gnissimum

f in angelos, in
Sanctos om-
nes, maxime
Apostolos, et
varia illius
jejunia
g

Animam suam
per amorem
corpus per je-
junium Chri-
sto continuo
offert,
* in Ms. deest
scilicet
ibid. que

* Wadd. effe-
ctuosa
ejus Sangu-
ne redemptis
animas inde-
fesse quoque
curat.

i

A reprehenderetur in ipso, respondebat, se datum alii in exemplum. Licit enim innocens ejus caro, qua jam se sponte subdebat spiritui, nullo egeret flagello propter offensas; tamen exempli causa renovabat illi poenas et onera, custodiens propter alios vias duras. Dicebat enim: Si linguis hominum loquar et Angelorum, caritatem autem in meipso non habeam, et proximis virtutum exempla non monstrarem, parum prosun aliis, nihil nihil.

Ex martyris desiderio in Syriam navagans, in Scythiam venus pellitur;

k

hinc navem, Anconam potenter cum socio clam ingressus.

i

129 Ferventi quoque caritatis incendio glori-
sum sanctorum Martyrum æmulabatur triumphum,
in quibus nec amoris flamma extingui, nec forti-
tudo potuit infirmari. Desiderabat properea, et
ipse illa perfecta caritate successus, quae foras
mittit timorem, per martyrii flamman hostiam
Domino se offerre viventem, ut et vicem Christo
pro nobis morienti rependeret, et ad divinum
amorem ceteros provocaret. Sexto namque con-
versionis sui anno k, desiderio martyrii flagrans,
ad predicandam fidem Christianam et peniten-
tiā Saracenis et aliis infidelibus, ad partes Syriae
transfretare dispositus. Cumque navem quandam, ut
illuc tendet, concendiisset, ventis contrariae flan-
tibus, compulsa est in Scytonie partibus applicare.

* Ms. haec
omnia

ex modica
eleemosyna
vectoribus
omnibus sue-
currunt.

* Vatic. et
* Sur. modica
* Vatic. plu-
ribus

150 Cum igitur moram aliquandiu contractisset
ibidem, nec inveneri posset navem tunc temporis
transfretantem, fraudatum a suo desiderio se sen-
tientes, nautas quosdam Anconam tendentes, ut
amore Dei eum secum ducerent, exoravit l. Verum
illis propter expensarum defectum pertinaciter
recusantibus, Vir Dei plurimum de Domini boni-
tate confusis navem cum socio latenter condiscidit.
Adfuit quidam, a Deo, ut creditur, pro Paupere
sui missus, qui secum ferens necessaria victimus,
quendam timentem Deum de navi ad se vocatum
sic alloquitus est: Hæc * pro pauperibus fratribus
in navi latitudinis conserva fidelerit, ac necessi-
tatis tempore amicabiliter subministra.

Eadem de eu-
sa navigatu-
rus in Afri-
cam, mo bo
impeditus ex
Hispania ad
suis reddit.

n

151 Sicut factum est, ut nautis propter vim
ventorum per dies plurimos nusquam applicare
valentibus, omnia consumerent ipsorum cibaria,
et sola pauperi Francisco collata desuper eleemo-
syna superesset. Qua cum esset permodica *, tan-
tum divina virtute suscepit augmentum, ut diebus
plurimi *, in mari propter tempestatem conti-
nuam contrahentibus moram, usque ad portum
Anconæ omnium necessitatibus plenarie subveni-
ret. Videntes itaque nautæ, per Servum Dei multa
se mortis evasisse discriminæ, tanquam qui mari
horrenda pericula senserant, et miranda opera
Dominii viderant in profundo, gratias egerunt omni-
potenti Deo, qui semper in suis amicis et servis
mirabilem et amabilem se ostendit. Cum m autem,
relicto mari, terram perambulare coepisset, jactato
in eam salutis semine, reportabat manipulos fru-
ctuosos.

* Wadd. pa-
scendas
Projectus ad
Soldanum Ba-
bylonia, cum
Christianis
ballantem,

o

152 Verum quia martyrii fructus adeo cor ejus
alexerat, ut pretiosam pro Christo mortem super
omnia virtutum merita peroparet, versus Marro-
chium iter arripuit, ut Miramolino et genti ejus
Christi Euangelium predicaret, si quo modo ad
concupit palmarum valeret attingere n. Tanto
namque desiderio ferebatur; ut, quamvis esset im-
becillis corpore, peregrinatione sua præcurseret
comitem; et ad exsequendum propositionem festinus,
et tanquam spiritu ebruis advolaret. Sed cum jam
usque in Hispaniam perrexisset, divina disposi-
tione, qua ipsum reservabat ad alia, gravissima
ei supervenit infirmitas, qua præpeditus, quod
cupiebat, adimplere nequivit. Sentiens igitur Vir
Dei, quod necessaria erat adhuc proli, quam ge-
nerat, ipsius vita in carne, quamvis mortem sibi
lucrum putaret esse, rediit ad pascendum * oves
sue sollicitudini commendatas.

153 Verum caritatis ardore spiritum ipsius ad

Soldani p. Babylonia posset adire præsentiam. Inter
Christianos enim ac Saracenos tunc bellum tam im-
placabile * erat, exercituum castris hinc inde in
campo continuo ex adverso locatis q, ut via mutui
transitus sine mortis discrimine non pateret. Exie-
rat siquidem * a Soldano edictum crudele, ut,
quicunque caput alicujus Christiani afferret, Bisantum r aureum pro mercede reciperet. At
Bisantum r aureum pro mercede reciperet. At
dixit: « Nam etsi ambulavero * in medio umbra
mortis, non timebo mala: quoniam tu mecum
es s. » Assumpto igitur socio fratre, Illuminato
nomine, viro utique luminis et virtutis, cum iter
cecepisset, obvias habuit oviculas duas; quibus visis,
exilaratus Vir sanctus, dixit ad socium: Confide,
frater, in Domino, nam in nobis Euangelicum illud
impleretur: « Ecce, ego mittio vos, sicut oves in
» medio luporum t. » Cum autem processissent
ulterius, occurserunt ei satellites Saraceni, qui
tanquam lupi celerius accurrentes ad oves, servos
Dei feruliter comprehensos crudeliter et contem-
pitibliter pertractarunt u, afficienes convitii, affil-
gentes verberibus, et vinculis alligantes. Tandem
afflictos multipliciter et attritos ad Soldanum, di-
vina disponente providentia, juxta Viri Dei x desi-
derium perduxerunt.

154 Oratione namque præmissa, confortatus a
Domino, confidenter illud propheticum decanta-
bat: « Nam etsi ambulavero * in medio umbra
mortis, non timebo mala: quoniam tu mecum
es s. » Assumpto igitur socio fratre, Illuminato
nomine, viro utique luminis et virtutis, cum iter
cecepisset, obvias habuit oviculas duas; quibus visis,
exilaratus Vir sanctus, dixit ad socium: Confide,
frater, in Domino, nam in nobis Euangelicum illud
impleretur: « Ecce, ego mittio vos, sicut oves in
» medio luporum t. » Cum autem processissent
ulterius, occurserunt ei satellites Saraceni, qui
tanquam lupi celerius accurrentes ad oves, servos
Dei feruliter comprehensos crudeliter et contem-
pitibliter pertractarunt u, afficienes convitii, affil-
gentes verberibus, et vinculis alligantes. Tandem
afflictos multipliciter et attritos ad Soldanum, di-
vina disponente providentia, juxta Viri Dei x desi-
derium perduxerunt.

155 Cum igitur princeps ille perquireret, a
quibus, et ad quid, et qualiter missi essent, et
quomodo advenissent; intrepido corde respondit
Christi servus Franciscus, non ab homine, sed a
Deo altissimo se fuisse transmissum, ut ei et populo
suo viam salutis ostenderet, et annunciaret Euan-
gelium veritatis. Tanta vero mentis constantia,
tanta virtute animi, tantoque fervore spiritus præ-
dicto Soldano prædicavit Deum trinum et unum, et
Salvatorem omnium Iesum Christum, ut Euange-
licum illud in ipso claresceret veraciter esse com-
pletum: « Ego dabo vobis os, et sapientiam, cui
» non poterunt resistere, et contradicere omnes
» adversarii vestri y. » Nam et Soldanus admirandum
in Viro Dei fervorem Spiritus conspiciens et virtem,
libenter ipsum audiebat, et ad moram
contrahendam cum eo, instantis invitab z.
Christi vero Servus superno illustratus oraculo, Si
vis, inquit, converti tu cum populo tuo ad Christum,
ob illius amorem libenter vobiscommodabor.

156 Quod si hasitas, propter fidem Christi legem
Mahometi * dimittere, jube ignem accendi perma-
ximum; et ego cum sacerdotibus tuis ignem ingre-
diar, ut vel sic cognoscas, quæ fides certior et sanctior
non immerit tenenda sit. Ad quem Soldanus:
Non credo, quod aliquis de sacerdotibus meis se
vellet igni propter fidem suam defensandam expo-
nere, vel genus aliquod subire tormenti. Viderat
enim, statim quandam de presbyteris suis, virum
authenticum et longevum, hoc auditio verbo, de
seus conspicutus aufugisse. Ad quem Vir sanctus:
Si mihi velis promittere pro te et populo tuo, quod
ad Christi cultum, si ignem illasius exierio, venia-
tis; ignem solus introibo: et si combustus fueri,
imputetur, peccatis meis; si autem divina me pro-
texerit virtus, Christum Dei virtutem et sapientiam,
verum Deum et Dominum Salvatorem omnium
agnoscatis. Soldanus autem optionem hanc acci-
pere se non audere, respondit; quia seditionem
populi formidabat.

157 Obtulit tamen ei multa munera pretiosa,
que Vir Dei, non mundanarum rerum, sed salutis
animarum avidus, sprevit omnia *, quasi lutum.
Soldanus autem videns Virum sanctum, tam per-
fectum rerum mundianum contemptorem, admiri-
catione permotus, majorem erga ipsum devotionem
concepit. Et quamvis ad fidem Christianam transire
nollet, vel forsitan non auderet, rogavit tamen devote
Famulum Christi, ut prædicta susciperet pro salute
insius,

AUCTORE
S. BONAVEN-
TURA.

P
• Ms. guerra
tam implaca-
bilis
q
• Wadd. nam-
que

r
• Apud Wadd.
deest posse

s
ab illius satel-
litibus captus,
peccimeque
multatus, et
ad ipsum ad-
ductus
• Ms. in
• ibid. ambu-
lem

t

u

x

E
Christum libe-
re predicat
stupenti fa-
ventique Sol-
dano,

y

z

z

F

fides suam
per ignem
probare para-
tus; quod
Soldanus, sus
metuens, ab-
nuit;

• Ms. Macho-
medi, Sur.

Mahometi

• Ms. Macho-
medi, Sur.

Mahometi

F

AUCTORE
S. BONAVEN-
TURA.

nihilque se
prefeturum
cognoscens, ad
Christianos
regreditur.
aa

bb

Ms. patentius

ipsius, Christianis pauperibus vel ecclesiis ero-
ganda. Ipse vero, quia pondus fugiebat pecuniae,
et in animo Soldani veræ pietatis non videbat ra-
dicem, nullatenus acquievit.

158 Videns etiam, se non proficere in conver-
sione gentis illius, nec suum assequi posse propo-
sitione aa, ad partes fidelium, divina revelatione
præmonitus, remeavit. Sic itaque Dei ordinante
clementia, et sancti Viri promerente virtute, mis-
ericorditer et mirabiliter factum est, quod Christi
Amicus mortem pro ipso viribus totis exquireret,
et tamen nullatenus inveniret; ut et merito non
careret optati martyrii, et insigniendus servaretur
in posterum privilegio singulare bb. Sic utique fa-
ctum est, ut ignis ille divinus adhuc perfectius
ipsius astuaret in corde, ut post potentius* eva-
poraret in carne. O vere beatum Virum, cuius
caro, etsi tyrannico ferro non cedidit, occisi
tamen Agui similitudine non privatur! O, inquam,
vere ac plene beatum, cuius animam etsi gladius
persecutoris non abstulit, palmam tamen martyrii
non amisit!

ANNOTATA,

a Sequentia usque ad finem hujus numeri omissa
sunt in editione Waddingi.

B b Lege Psalmum 148, ac luce clarus agnosces,
quam inepit et impie quidam heterodoxi sugillare
ausi sint sermones S. Francisci, bruta animantia ad
Dei laudem exhortantis.

c Ex Canticorum cap. 1, v. 12.

d In Regula Wadding primo loco edita cap. 5
inter jejunia Ordinis præcipitur jejuniab ab Epiphania,
quando Dominus noster Jesus Christus
incepit jejunare, usque ad Pascha. At in altera,
qua nunc utuntur Fratres Minores, cap. 5 dicitur:
Sanctam vero quadragesimam, que incipit ab
Epiphania usque ad continuos quadraginta dies,
quam Dominus suo sancto jejuniu consecravit, qui
voluntarie eam jejunant, benedicti sint a Domino;
et qui nolunt, non sint adstricti. Hinc Waddingus
ad priorem locum hæc annotavit: In secunda Re-
gula cap. 5 jejuniu hoc spontaneum est, nec eo
(ad Pascha) usque protenditur, sed tantum per
quadraginta dies. De hoc diuerum numero videtur
hic loqui S. Bonaventura.

e In Ms. nostro: Matrem Domini Jesu.

f Festum sanctorum apostolorum Petri et Pauli
celebratur die 29 Junii; festum assumptionis beatissimæ
virginis Mariz 15 Augusti, diebus quadraginta
sex inter hoc et illud intermedii.

C g Nimirum usque ad festum Dedicacionis S. Mi-
chaelis archangeli, quod quadragesimo quinto die
post festum Assumptionis sanctissimæ Dei Genitricis,
seu die 29 Septembris colitur.

h Libet hic paucis advertere, S. Franciscus
quinq[ue] jejuniu quadragesimalia, quorum quolibet
quadraginta dies completebatur, aut etiam excede-
bat, quotannis observare soluisse; nam tribus in hoc
capite memoratis addenda sunt annum quadrage-
simale ex præcepto Ecclesiae observandum, alterum
que a festo Omnia Sanctorum usque ad Nativitatem
Domini in Regula Minorum cap. 5 præscriptum;
nullum e tribus prioribus voluit suis esse præceptum.

i Quæ sequuntur usque ad finem hujus numeri,
rescidit Waddingus.

k Id est, anno Christi 1212, ut ostensum est in
Commentario prævio § 15, num. 292, ubi plura de
itinere in Syriam frustra tentato leges. De eodem
itinere agit Celanensis in Vita prima lib. 1, cap. 7;
ubi etiam consule Annata, hic non repetenda,

l Sequentia fere usque ad finem numeri 151 præ-
termisit Waddingus.

m Waddingus, recisis, ut mox monui, præmissis,
ita hic pergit: Cum autem illi (nautæ) eum in Itali-
am portassent, terram perambulare coepit, et
jactato in eam salutis semine, reportabat manipu-
los fructuosos.

n De hoc quoque suscepto versus Africam itinore
anno 1215, quod S. Francisci morbus in Hispania

abruptit, scribit Celanensis in Vitæ primæ lib. 1, D
cap. 7, et ego pluribus egi in Commentario prævio
§ 14; quapropter ne actum agam, lectorem ad utrum-
que locum remitto.

o Hoc tertium iter, quod in annum Christi 1219
incidit, etiam legitur apud Celanensem in eodem
libro 1, cap. 7, quod consule, uti et Commentarium
prævium toto § 16 et 17.

p Surius pro voce Soldanus, quæ Mahometano-
rum regem aut principem significat, semper habet
Sulthanus, quæ vox ejusdem significationis est.

q Loquitur S. Bonaventura de exercitiis Cruce-
signatorum, qui anno 1219 urbem Damiam in
Ægypto obsidebant, et Saracenorum, qui cum prin-
cipe suo, Soldano Babylonie seu Ægypti, haud
procul inde sua castra habeant, ut urbi succurre-
rent. In ista Christianorum castra S. Franciscum
tunc adveniens, narrat alia occasione Bonaventura
inserius num. 154 et sequenti; et Jacobus de Vitriaco,
testis oculatus, cujus testimonium recitavi in Com-
mentario prævio num. 537 et 538.

r In Ms. nostro et editione Vaticana: Bizan-
tium; apud Surium et Waddingum: Byzantium.
Est autem Byzantium aureus nummus seu moneta
quædam imperatorum Constantinopolitanorum, sic
dicta a Byzantio, quo nomine Constantinopolis etiam
veniebat.

s Psalm 22, v. 4.

t Matthæi cap. 10, v. 46. In editione Surii
desunt hæc voces: Sicut oves.

u Waddingus: Qui tamquam lupi celerius accu-
rentes ad eos, veluti ad oves, servos Dei feraliter
pertractarunt.

x Viri Dei etiam legitur in Ms. nostro; at in aliis
tribus editionibus omittitur Dei.

y Lucæ cap. 21, v. 13.

z Videns eum bestia crudelis (Soldanus Ægypti)
in conspectu Viri Dei in mansuetudinem conversa,
per dies aliquot ipsum sibi et suis Christi fidem
predicantem attentissime audivit, inquit Cardi-
nalis de Vitriaco, laudatus in Commentario prævio
num. 537.

aa Videlicet martyrium.

bb Intelligit sacra stigmata, ut sequitur.

CAPUT X.

De studio et virtute orationis.

S entiens Christi servus Franciscus, corpore se
peregrinum a Domino, cum jam ad terrena foris
desideria per Christi caritatem totus esset insensi-
bilis factus, non foret absque consolatione Dilecti,
se intermissione orans, spiritum Deo contende-
bat exhibere presentem. Erat quidem oratio con-
templanti solatum, dum supernarum circuitu
mansionum, angelorum concivis jam factus, fer-
venti desiderio quærebatur Dilectum, a quo solus
eum carnis paries disjungebat. Erat et operanti
præsidium, dum in omnibus, quæ agebat, de sua
diffidens industria, et de superna pietate confidens,
per ipsius instantiam, totum in Domino cogitatum
jactabat.

140 Orationis gratiam viro religioso desideran-
dam super omnia, firmiter asserebat, nullumque
credenus sine ipsa in Dei prosperari * servitio, mo-
dis, quibus poterat, fratres suos ad ejus studium
excitabat. Nam ambulans et sedens, intus et foris,
laborans et vacans, orationi adeo erat intentus, ut
illi videretur, non solum, quicquid erat in eo cor-
dis et corporis, verum etiam operis et temporis,
dedicasse. Solitus erat nullam visitationem Spiritus
cum negligenter praterire. Siquidem cum offere-
batur, sequebatur eam, et quandiu Dominus con-
cedebat, dulcedine perfruebatur oblata. Cum au-
tem intentus itineri divini Spiritus aliquos sentiret
afflatus, sociis præcedentibus, gradum figebat, no-
vamque inspirationem ad fruitionem convertens,
gratiā non recipiebat in vacuum.

141 Suspendebatur multoties tanto contempla-
tionis

Orationis,
quam facit
maximi,

F

perpetuo et
ubique inten-
tus;

* Ms. prospe-
rate